

НАЗИВ ФАКУЛТЕТА: АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ У НОВОМ САДУ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију:</p> <p>Одлуком Наставно уметничког научног већа Академије уметности од 9. новембра 2020. године донето је решење о именовању Комисије за оцену урађене докторске дисертације кандидаткиње Алме Тртовац Дедеић у научној области <i>Музикологија</i>.</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>др Ира Проданов Крајишник, редовни професор, Музикологија (17. 5. 2017), Академија уметности, Нови Сад – председник;</p> <p>др Наташа Марјановић, научни сарадник, Музикологија (20. 12. 2017), Музиколошки институт САНУ, Београд – члан;</p> <p>др Маријана Кокановић Марковић, ванредни професор, Музикологија (8. 3. 2018), Академија уметности, Нови Сад – ментор.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Алма (Харун) Тртовац Дедеић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 17.03.1982., Рожаје, Црна Гора</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив:</p> <p>Универзитет у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу, Образовање мастер учитеља, Професор разредне наставе – мастер.</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија:</p> <p>2016. година, Докторске академске студије Музикологија, Академија уметности, Универзитет у Новом Саду.</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:</p> <p>Универзитет у Крагујевцу, Учитељски факултет у Ужицу</p>

Назив мастер рада: *Полифункционалност музичких игара у разредној настави*
Научна област: Методика наставе музичке културе
Датум одбране: 07. 09. 2010.

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Музичко-педагошка делатност Владимира Р. Ђорђевића и његов допринос модернизацији вокалне и инструменталне наставе у Србији (1890–1934)

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација, под насловом *Музичко-педагошка делатност Владимира Р. Ђорђевића и његов допринос модернизацији вокалне и инструменталне наставе у Србији (1890–1934)*, садржи 428 страница текста. Организована је у девет поглавља којима претходе: Кључна документацијска информација, Key Word Documentation, изјаве захвалности, Садржај, Списак табела, Списак графикана, Списак музичких примера и Списак ликовних примера. Након последњег поглавља дисертације следи списак Извора и Литературе и 27 прилога. Дисертација је структурирана на следећи начин: 1. Увод (стр. 22-32), 2. Стваралаштво Владимира Р. Ђорђевића у контексту развоја музичке педагогије у Србији (33-84), 3. Настава музике у општеобразовним и музичким школама: стање и смернице за реформу (85-105), 4. О певању у основним школама (рукописи и штампана издања) (106-131), 5. Збирке за певање (132-195), 6. Духовне и световне хорске композиције за школске и аматерске хорове (196-241), 7. Збирке за свирање (242-284), 8. Владимир Р. Ђорђевић – аутор теоретских уџбеника (285-296), 9. Владимир Р. Ђорђевић – визионар и реформатор музичког образовања (297-302), Извори (306-314), Литература (315-329), Прилози (330-428).

Дисертација садржи: 63 музичка примера, 28 табела, 4 графикана, 61 слику, 27 прилога и 658 фуснота. У литератури је наведено 197 јединица на српском, хрватском и енглеском језику.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У уводном поглављу (стр. 22-32) кандидаткиња доноси образложење теме дисертације, а потом и критичку анализу досадашњих музиколошких радова о музичко-педагошкој делатности Владимира Р. Ђорђевића, као и систематизацију извора и елаборацију одабраног методолошког поступка. У другом поглављу **Стваралаштво Владимира Р. Ђорђевића у контексту развоја музичке педагогије у Србији (33-84)** разматран је историјат музичког школства у Кнежевини / Краљевини Србији, уз осврт и на певачка друштва која су имала кључни значај у музичком просвећивању. Представљена је и вишеслојност Ђорђевићеве педагошке, уметничке и научне делатности у циљу јаснијег сагледавања његовог доприноса модернизацији вокалне и инструменталне наставе у Краљевини Србији, а потом и у оквирима новоформиране Краљевине СХС/Југославије. У оквиру трећег поглавља **Настава музике у општеобразовним и музичким школама: стање и смернице за реформу (85-105)** анализирани су Ђорђевићеве рукописи посвећени проблемима музичке наставе у општеобразовним и музичким школама у Србији, како би се јасније указало на његов допринос не само модернизацији наставе музике, већ и побољшању статуса самог предмета у систему тадашњег образовања. Кандидаткиња посебно разматра Ђорђевићево залагање за увођење српске народне музике у школске програме. У четвртном поглављу **О певању у основним школама (рукописи и штампана**

издања) (106-131) указано је на значај учења нотног певања у основној школи, али и на недостатке и неправилности његове примене у дотадашњој наставној пракси. Ђорђевићеве *Збирке за певање*, које су произашле из његове вишегодишње педагошке праксе, представљене су у петом поглављу **Збирке за певање** (132-195). Нарочита пажња посвећена је песмама које су и данас заступљене у савременој музичко-педагошкој литератури у основним школама у Републици Србији. Ђорђевићеве духовне и световне хорске композиције, за школске и аматерске хорове, представљене су у шестом поглављу **Духовне и световне хорске композиције за школске и аматерске хорове** (196-241). Реч је о композицијама које су примењиване у пракси са школским хорovima у различитим институцијама у којима је Владимир Р. Ђорђевић деловао, али и за време његове делатности у избеглиштву у Француској за време Првог светског рата. Уз аналитички увид, наведена дела тумачена су и у контексту Ђорђевићеве концертне делатности. У седмом поглављу **Збирке за свирање** (242-284) приказан је допринос Владимира Р. Ђорђевића инструменталној настави, а кроз аналитичко представљање збирки и албума намењених виолини и гудачким оркестрима. Испитана је функција наведених збирки, у контексту школске праксе, као и у домену кућног и салонског музицирања. У оквиру осмог поглавља **Владимир Р. Ђорђевић – аутор теоретских уџбеника** (285-296) кандидаткиња доноси преглед Ђорђевићевих рукописних и објављених уџбеника и приручника посвећених музичко-теоретским предметима, с посебним фокусом на његову *Општу теорију музике*, објављену 1924. године. Указано је и на актуелност Ђорђевићевих уџбеника данас, компаративним поређењем са савременом музичко-теоретском литературом. У последњем поглављу **Владимир Р. Ђорђевић – визионар и реформатор музичког образовања** (297-302) кандидаткиња мапира најзначајније доприносе Владимира Р. Ђорђевића модернизацији вокалне и инструменталне наставе у Србији, указујући и на њихову актуелност данас. Ђорђевићев музичко-педагошки рад био је посвећен реформисању свих сегмената музичког образовања, почев од основних општеобразовних школа, до постављања темеља за високо музичко образовање, тада већ у окриљу новоформиране државе Краљевине СХС/Југославије.

Музички примери (63) су инкорпорирани у оквиру девет поглавља дисертације. **Извори** су систематизовани на два начина: по институцијама у којима се чувају и по врсти. Коришћена домаћа и инострана **Литература** показује да је кандидаткиња веома одговорно приступила теми истраживања. У **Прилозима** (укупно 27) је обимна грађа, сакупљена за време архивских истраживања, представљена систематично и сврсисходно.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01. јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Alma Trtovac Dedeić, „Музичко-педагошка делатност Владимира Р. Ђорђевића кроз prizmu његових spisa о nastavi музике“, *Muzika. Časopis za muzičku kulturu*, XXV/1, 2021. **М-23**
Рад је прихваћен за објављивање. Уз извештај је приложена скенирана потврда о прихватању.

Алма Тртовац Дедечић, „Кратко упутство за предавање нотног певања у основној школи Владимира Р. Ђорђевића у контексту модернизације наставе музике“, 21. *Педагошки форум сценских уметности*, тематски зборник, Факултет музичке уметности Београд 2018, 67-75.

ISBN 978-86-81340-11-0. COBISS.RS-ID 279529740. **М-33**

https://www.fmu.bg.ac.rs/dokumentacija/elektronske_publicacije/Zbornik%20PFSU%202018.pdf

Алма Трговац Дедеић, „Збирке дечјих песама за ученике основних школа Владимира Р. Ђорђевића у савременој настави музике“, 22. *Педагошки форум сценских уметности*, тематски зборник, Факултет музичке уметности Београд 2019, 98-108.

ISBN 978-86-81340-26-4. М-33

http://147.91.236.30/dokumentacija/elektronske_publicacije/Zbornik%2022%20PFSU.pdf

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња мср Алма Трговац Дедеић у дисертацији је указала на значај и место музичко-педагошког рада у целокупном стваралачком портрету Владимира Р. Ђорђевића, а његов допринос модернизацији и унапређењу наставе музике представила је у контексту развоја музичке педагогије у Србији. Ђорђевићев свестрани рад на пољу музичке педагогије био је разгранат у више сфера деловања и повезан и са другим аспектима његовог уметничког и научног рада. Као „човек из праксе“, који је своја знања из теоретских предмета усавршавао на једној од најугледнијих европских институција за високо музичко образовање у то време, Конзерваторијуму Друштва пријатеља музике у Бечу, у свом богатом музичко-педагошком опусу остварио је срећну синтезу вишегодишњег педагошког искуства и савремене литературе у коју је био добро упућен. Захваљујући педагошком искуству и одличном познавању недостатака наставе музике у тадашњем систему школства, свесрдно се залагао за унапређење наставе музике и за њен равноправан статус у односу на друге предмете. Као резултат оваквих стремљења настао је и Ђорђевићев музичко-педагошки опус који обухвата: збирке за певање и свирање, вокалне и инструменталне композиције намењене школској пракси и аматерским ансамблима, као и музичко-теоретске уџбенике, приручнике и списе.

Од посебног значаја је Ђорђевићево повезивање статуса музике у друштву са позицијом наставе музике у тадашњем систему школства, као и са начином њене реализације. Ђорђевић је био свестан важности музичког образовања у основним школама и гимназијама, указујући да је неадекватно музичко образовање у школама имало касније за последицу некритичко прихватање различитих „помодних“ музичких жанрова, који су најчешће били резултат наклоности према свему што долази „са стране“. У том контексту, посебну пажњу поклањао је недовољној заступљености народне музике, како у општеобразовним, тако и у музичким школама. Залагао се да се у школске програме уведу дела српских композитора, као и да се ученици упознају са својом народном музичком традицијом. Овакав приступ имао је и када је реч о програмима српских певачких друштава, која су имала изузетно значајну улогу у музичком просвећивању и културном животу. У тој намери следио је пут који су јасно оцртали Корнелије Станковић, Стеван Стојановић Мокрањац и Јосиф Маринковић, које је сматрао узорима и примерима добре праксе. Међутим, овакав приступ није искључивао дела из светске музичке ризнице, као ни уџбенике еминентних иностраних музичких стручњака. Ђорђевић је само указивао на неопходност познавања сопствене народне музике, као предуслов за стварање вредних уметничких дела која би била базирана на фолклору.

Увид у Ђорђевићеве вокалне и инструменталне збирке композиција, као и у теоретске уџбенике, показује актуелност његових запажања, приступа и метода и данас. Кандидаткиња је издвојила песме из Ђорђевићевих збирки за певање које су заступљене у савременој музичко-педагошкој литератури у основним школама у Републици Србији. У посебном потпоглављу такође је указала на песме, које би и данас могле да нађу примену у школској пракси. О свеобухватности и ширини Ђорђевићевих погледа сведочи и податак да је једнако посвећено писао о улози и задацима учитеља у сеоској школи, као и о плану и програму будућег конзерваторијума. Захваљујући детаљном увиду, систематизацији и

анализи рукописних и објављених извора, који се односе на музичко-педагошку делатност Владимира Р. Ђорђевића, омогућено је ревидирање значаја ове гране његове богате уметничке и научне делатности, као и процењивање његовог доприноса модернизацији вокалне и инструменталне наставе у Србији. Као посвећени музички педагог и интелектуалац који је био свестан значаја музичког образовања у животу сваког човека, Ђорђевић је своју композиторску, етномузиколошку, извођачку (диригентску) и музичко-историографску делатност ставио у службу музичког описмењавања нације, односно стварању здравих темеља за развој музичке уметности у Србији.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

У докторској дисертацији *Музичко-педагошка делатност Владимира Р. Ђорђевића и његов допринос модернизацији вокалне и инструменталне наставе у Србији (1890–1934)* први пут је у српској музикологији истражен музичко-педагошки опус Владимира Р. Ђорђевића, обухватајући његове композиције намењене школској пракси, музичко-теоретске уџбенике, објављене и рукописне приручнике за наставу музике у општеобразовним и музичким школама, као и студије и напise у штампи посвећене различитим аспектима музичког образовања. Кандидаткиња је истражила, пописала, систематизовала и представила обимну грађу која се чува у: Београду (Библиотека Факултета музичке уметности, Фонд заоставштина Музиколошког института САНУ, Музичка збирка Народне библиотеке Србије), Новом Саду (Библиотека и Рукописно одељење Матице српске, Библиотека Академије уметности), Јагодини (Библиотека Учитељског факултета) и Алексинцу (Библиотека школе основног музичког образовања „Владимир Ђорђевић“). Приликом архивских истраживања показала је изузетну систематичност и прецизност, како у сакупљању, тако и у анализи и тумачењу извора. У аналитичком поступку је детаљна, али на крају сабира резултате учињених анализа и тумачи их у контексту друштвено-политичких и културних прилика. Компаративном анализом Ђорђевићевих дела и савремене музичко-педагошке литературе указала је на актуелност његовог рада и данас. Детаљним истраживањем музичко-педагошког опуса Владимира Р. Ђорђевића, кандидаткиња је на аргументован и научно релевантан начин представила његов допринос модернизацији наставе музике у Србији у разматраном периоду, а ревидиран је и значај овог сегмента рада у његовом богатом уметничком и научном стваралаштву.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?

Потврђујемо да је дисертација написана у складу с образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе?

Дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Докторска дисертација Алме Трговац Дедић представља оригиналан допринос науци, јер је кандидаткиња аргументовано и на научно релевантан начин први пут у српској музикологији представила богату и разноврсну музичко-педагошку делатност Владимира Р. Ђорђевића, указујући на његов допринос модернизацији вокалне и инструменталне наставе у општеобразовним и музичким школама у Србији од 1890. до 1934. године. Хронолошки оквир истраживања одговара периоду Ђорђевићевог активног музичко-педагошког рада, од првог радног места у основној школи у Кулини, обухватајући и време његове плодне делатности и након одласка у пензију. Ђорђевићев допринос музичкој педагогији сагледан је и тумачен у контексту друштвено-политичких и културних прилика у Краљевини Србији, а потом и у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца /Краљевини Југославији. Истраживање различитих аспеката Ђорђевићевог рада на пољу музичке педагогије - као наставника музике у различитим институцијама, аутора уџбеника и

приручника за наставу музике, композитора инструктивне дечје музичке литературе и музичког писца о различитим проблемима везаним за наставу музике - омогућило је ревидирање позиције музичко-педагошког рада у склопу његове целокупне стваралачке делатности, као и у контексту развоја музичке педагогије у Србији.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања.

У дисертацији нису уочени недостаци, који би имали утицаја на резултат истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија са задовољством предлаже да се докторска дисертација *Музичко-педагошка делатност Владимира Р. Борђевића и његов допринос модернизацији вокалне и инструменталне наставе у Србији (1890–1934)* прихвати и мср Алми Трговац Дедеић одобри одбрана.

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Ира Проданов Крајишник, редовни професор

др Наташа Марјановић, научни сарадник

др Маријана Кокановић Марковић, ванредни професор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.